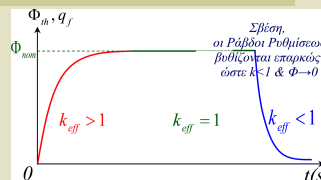

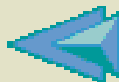
Πυρηνική Τεχνολογία - ΣΕΜΦΕ

Κεφάλαιο 2^ο

Εισαγωγή στην Πυρηνική Τεχνολογία

Παρουσίαση 2.10

1

Περιεχόμενα Παρουσίασης 2.10

1. Αρχή Λειτουργίας των ΠΑΙ : Η Σχάση
2. Πυρηνική Ηλεκτροπαραγωγή – ΠΗΣ
3. Πυρηνικά Υλικά και Τύποι ΠΑΙ
4. Σύγχρονοι ΠΑΙ
5. Ο Κύκλος του Πυρηνικού Καυσίμου
6. Διαστασιολόγηση, Παραγωγή Ενέργειας και Λειτουργία ενός ΠΑΙ

Περιεχόμενα Παρουσίασης 2.10

7. Ραδιοπεριβαλλοντικές Επιπτώσεις από τη Λειτουργία των ΠΑΙ
8. Πυρηνικά Ατυχήματα
9. Εξέλιξη των ΠΑΙ
10. ΠΑΙ 4ης Γενιάς

25-10-03

ΠΤ-ΣΕΜΦΕ-Εισαγωγή στην ΠΤ-2.10

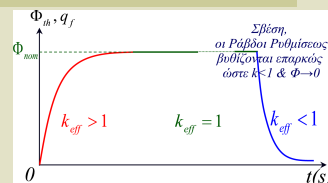
3

Εισαγωγή στην Πυρηνική Τεχνολογία

Κεφάλαιο 2^ο

6. Διαστασιολόγηση, Παραγωγή Ενέργειας και Λειτουργία ενός ΠΑΙ

4

6.6 Σκιαγράφηση της Επαναληπτικής Διαδικασίας μέχρι Σύγκλισης

1. Από την ηλεκτρική ισχύ εκτιμάται κατά προσέγγιση ο όγκος του συστήματος, με αφετηρία τις παραδοχές ως προς την πυκνότητα παραγόμενης ισχύος (q_f) και το συντελεστή μετάδοσης θερμότητας του τύπου ΠΑΙ που έχει επιλεγεί.
2. Από την q_f εκτιμώνται οι θερμοκρασίες στο σύστημα, οι ακριβείς διαστάσεις του κρίσιμου – ή ελαφρά υπερκρίσιμου συστήματος – και η ροή θερμικών νετρονίων (νετρονικοί υπολογισμοί).

Διαστασιολόγηση - 2

3. Με καθορισμένες τις διαστάσεις του κρίσιμου συστήματος υπολογίζονται πλέον ακριβώς τα θερμο-υδραυλικά μεγέθη καθώς και η θερμική ισχύς του συστήματος (θερμοϋδραυλικοί υπολογισμοί).
4. Ο υπολογισμός του θερμοδυναμικού κύκλου πρωτεύοντος και δευτερεύοντος – αν υπάρχει – οδηγούν στην ηλεκτρική ισχύ.
5. Αν η υπολογιζόμενη ηλεκτρική ισχύς δεν ικανο-ποιεί την αρχικά δεδομένη επαναλαμβάνονται οι υπολογισμοί από το βήμα 2 μέχρι συγκλίσεως.

Νετρονικοί Υπολογισμοί

- Με δεδομένο το είδος του ΠΚ και του επιβραδυντή, από τις κατά προσέγγιση αρχικές διαστάσεις υπολογίζεται η αναλογία μαζών ΠΚ/Επιβραδυντή, και οι διαστάσεις του κρίσιμου συστήματος. Οι υπολογισμοί επαναλαμβάνονται μέχρι σύγκλισης.
- Ακολουθεί ο υπολογισμός της ροής θερμικών νετρονίων από τη γενικευμένη σχέση, στην οποία θα επανέλθουμε :

$$q_f (W / m^3) = \sigma_f \cdot N_{235} \cdot \Phi_{th} \cdot E_{σχ}$$

Θερμοϋδραυλικοί Υπολογισμοί

- Με δεδομένη τη γεωμετρία και την πυκνότητα της παραγόμενης ισχύος (q_p) υπολογίζονται τα θερμοκρασιακά πεδία από το κέντρο της ράβδου του ΠΚ προς τα έξω μέχρι το ψυκτικό.
- Ακολουθεί ο υπολογισμός της ενέργειας (αύξηση της ενθαλπίας) την οποία παραλαμβάνει το ψυκτικό από το κανάλι.
- Εξυπακούεται ότι οι πιο πάνω υπολογισμοί γίνονται για το σύνολο των ράβδων ΠΚ του ΠΑΙ, μπορεί να είναι μερικές χιλιάδες, λαμβανομένης υπόψιν της χωρικής μεταβολής των εμπλεκόμενων μεγεθών.

Λειτουργία

6.7 Η Σημασία της Ροής Θερμικών Νετρονίων ως προς την Ευστάθεια του Συστήματος

Η Ροή Θερμικών Νευτρονίων

Θυμίζουμε ...

- Είναι ένα λογιστικό μέγεθος με μεγάλη φυσική σημασία, δοθέντος ότι διασυνδέει τα νευτρονικά με τα ενεργειακά μεγέθη :

$$\Phi_{th} (n / cm^2 s) = n (n / cm^3) \cdot v (cm / s)$$

$$q_f (W / m^3) = RR_f \cdot E_{σχ} \quad E_{σχ} \cong 180 MeV$$

$$Ρυθμός Σχάσεων (m^{-3} s^{-1})$$

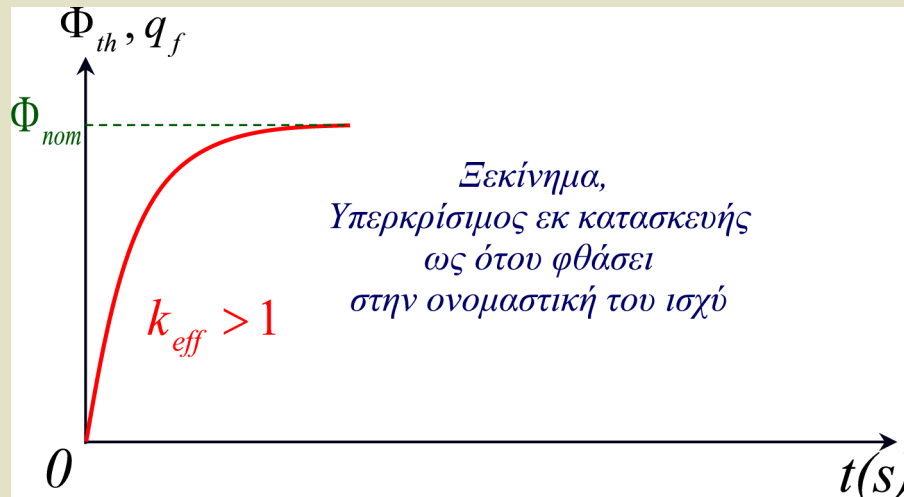
$$RR_f (m^{-3} s^{-1}) = \sigma_f \cdot N_{235} \cdot \Phi_{th} = \sigma_f \cdot N_{235} \cdot (n \cdot v)$$

Η Ροή Θερμικών Νευτρονίων

Θυμίζουμε ...

- Αναφέρεται σε νευτρόνια που εκλύονται πλήρως και θεωρείται ότι βρίσκονται σε θερμική ισορροπία με το περιβάλλον.
- Όπως φαίνεται, μεταβάλλεται ευθέως ανάλογα με την παραγόμενη στο σύστημα ισχύ, άρα από τη μεταβολή της με το χρόνο εξαρτάται η ενεργειακή (θερμική) ευστάθεια του συστήματος.
- Η μεταβολή του πληθυσμού των νευτρονίων – πυκνότητα νευτρονίων (n) και συνεπώς Φ_{th} – εξαρτώνται από τη σταθερά κρισιμότητας k_{eff} του συστήματος.

Η Μεταβολή της Κατάστασης Κρισιμότητας ενός ΠΑΙ

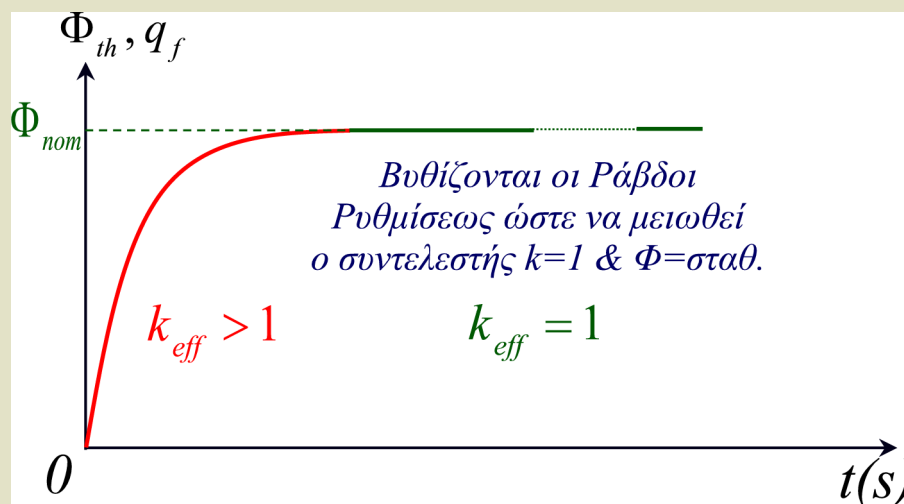

25-10-03

ΠΤ-ΣΕΜΦΕ-Εισαγωγή στην ΠΤ-2.10

13

Η Μεταβολή της Κατάστασης Κρισιμότητας ενός ΠΑΙ ($k=1$)

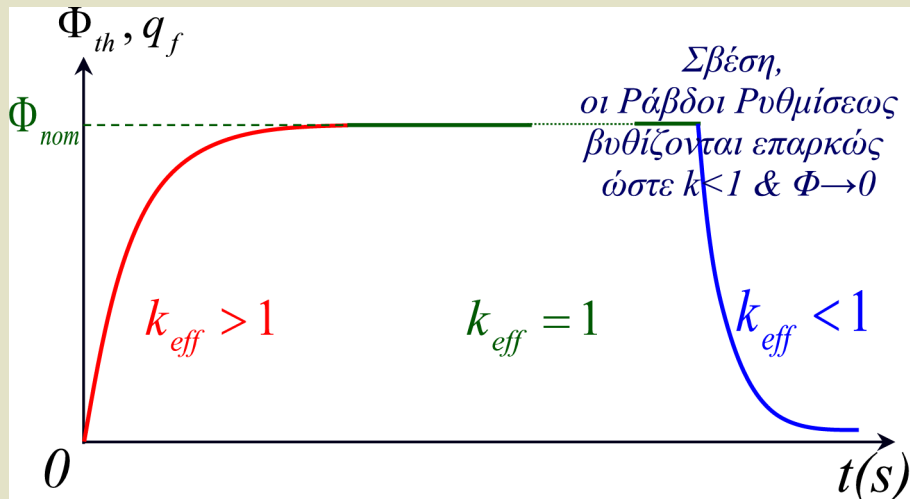

25-10-03

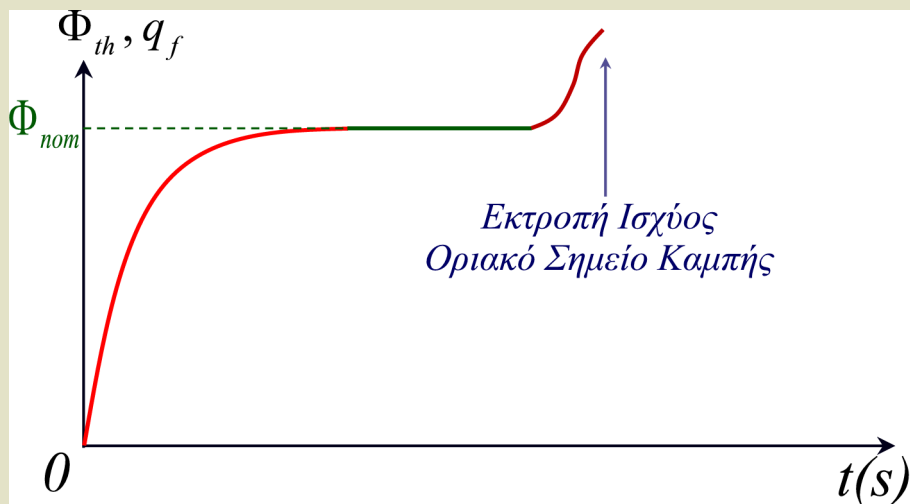
ΠΤ-ΣΕΜΦΕ-Εισαγωγή στην ΠΤ-2.10

14

Η Μεταβολή της Κατάστασης Κρισιμότητας ενός ΠΑΙ ($k < 1$)

Μεταβατικό που μπορεί να οδηγήσει σε Ατύχημα

6.8 Κινητική Αντιδραστήρων Θερμικών Νετρονίων

Οι συνέπειες από τη λειτουργία των ΠΑΙ θερμικών νετρονίων στην κατάσταση της κρισιμότητά τους.

Ο Ορισμός της Αντιδραστικότητα

Ορίζουμε ως **αντιδραστικότητα** ενός συστήματος την ανηγμένη διαφορά :

$$\rho = \frac{k_{eff} - 1}{k_{eff}}$$

Όπως φαίνεται, η αντιδραστικότητα είναι μέγεθος που λαμβάνει θετικές ή αρνητικές τιμές.

Πυρηνικά Δηλητήρια

Κατά τις σχάσεις παράγονται προϊόντα – πυρήνες, όπως ^{135}Xe & ^{149}Sm , που απορροφούν έντονα τα θερμικά νετρόνια στερώντας τα από τη δυνατότητα να προκαλέσουν νέες σχάσεις. Αποτέλεσμα η συνεχής μείωση του συντελεστή χρησιμοποίησης θερμικών νετρονίων :

$$f = \frac{RR_{a,ΠΚ}}{RR_{a,ολικές}}$$

Όπου ...

Πυρηνικά Δηλητήρια

$$f = \frac{RR_{a,ΠΚ}}{RR_{a,ολ}}$$

Όπου :

$RR_{a,ΠΚ}$ οι απορροφήσεις θερμικών νετρονίων από πυρήνες του Πυρηνικού Καυσίμου.

$RR_{a,ολ}$ οι απορροφήσεις θερμικών νετρονίων από το σύνολο των πυρήνων του συστήματος, δηλ. ΠΚ, Επιβραδυντή, Ψυκτικό Μέσο, Στοιχεία της Κατασκευής (κυρίως κράματα Fe) και Πυρηνικά Δηλητήρια.

Μεταβολή του Συντελεστή f κατά τη Λειτουργία του ΠΑΙ

Συνεπώς, από αυτή καθ'εαυτή τη λειτουργία του ΠΑΙ, πέραν της μικρής κατανάλωσης πυρήνων ΠΚ (μείωση του αριθμητή του f) έχουμε – παράλληλα – παραγωγή πυρηνικών δηλητηρίων (αύξηση του παρονομαστή του f), δηλαδή μείωση του k_{eff} με το χρόνο, δηλαδή την εισαγωγή αρνητικής αντιδραστικότητας στο σύστημα.

Αυτό σημαίνει ότι με το χρόνο ο ΠΑΙ δεν μπορεί να είναι κρίσιμος στην ονομαστική του ισχύ αλλά συνεχώς και σε μικρότερη ισχύ.

Αντιστάθμιση της Αρνητικής Αντιδραστικότητας

Κάθε ΠΑΙ σχεδιάζεται υπερκρίσιμος (με περίσσεια αντιδραστικότητας) ώστε : (α) να επιτυγχάνεται η εκκίνησή του και (β) να συντηρείται η λειτουργία του στην ονομαστική ισχύ, εξαιτίας της αρνητικής αντιδραστικότητας την οποία εισάγουν τα Πυρηνικά Δηλητήρια. Και στις δύο περιπτώσεις, η αντιστάθμιση ώστε να έχουμε κρίσιμο σύστημα επιτυγχάνεται με τις ράβδους ρυθμίσεως, οι οποίες κατασκευάζονται από υλικά που απορροφούν έντονα τα νετρόνια και βυθίζονται σε κατάλληλο βάθος στο σύστημα.

Αντικατάσταση του ΠΚ

Βεβαίως, ενδέχεται με το χρόνο, η εισαγωγή μεγάλης αρνητικής αντιδραστικότητας να μην επιτρέπει πλέον τη λειτουργία κρίσιμου συστήματος με την επιθυμητή ονομαστική ισχύ λειτουργίας. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται αντικατάσταση τμήματος του ΠΚ που έχει εξαντληθεί/δηλητηριασθεί. Η διαδικασία αυτή συνεπάγεται τη διακοπή λειτουργίας του ΠΑΙ, με εξαίρεση τον ΠΑΙ τύπου CANDU. Στους ΠΑΙ ταχείων νετρονίων 4^{ης} γενιάς εισάγεται η φιλοσοφία του *"once-through fuel cycle"* κατά την οποία το ΠΚ δεν αντικαθίσταται κατά τη διάρκεια ζωής του ΠΑΙ.

Κινητική Αντιδραστήρων

Το θέμα ξεφεύγει από τα όρια του
Μαθήματος

